

(BŘEZEN 2018)

MILÍ PŘÍZNIVCI ALTERNATIVY ZDOLA,

V úvodníku březnového vydání našeho Zpravodaje AZ Karel Růžička píše o tom, jestli v České republice opravdu nemáme na práci důležitější věci, než je vymýšlení nových státních hymen.

V tomto čísle také začínáme s novou rubrikou Kalendárium, kde chceme upozorňovat na za-

Právě tento typ vlastnictví se může stát východiskem pro mladou generaci, pro níž se bydlení financované hypotékami nebo tržním nájemným stává stále nedostupnější.

Informujeme také o nové knize publicisty, chemika a viceprezidenta organizace Eurosolar Milana Smrže, který se zabývá obnovitelnou energetikou a řešením současné nepříznivé ekologické situace.

V pravidelné rubrice o novém Národním obro-

zení tentokrát Daniel Glas píše o otázkách souvisejících se současným konzumerismem.

Veškeré ohlasy, názory nebo příspěvky uvítáme na e-mailové adrese zpravodaj-az@seznam.cz nebo info@alternativazdola.cz. Přejeme inspirativní čtení. ◀

Vaše Alternativa Zdola

zpravodaj-az@seznam.cz

jímavé akce, které se budou konat v blízké době, ať už v Praze, Brně, či na jiných místech republiky.

Ačkoli je bytové družstevnictví v současnosti mnohdy považováno za přežitek, přinášíme text, který zdůrazňuje mnohé výhody družstevního vlastnictví bytů.

CO PAK S NÁMI HRAJÍ?

KAREL RŮŽIČKA

▶ **STR. 3**

Absurdní taškařici připravil občanům České republiky Český olympijský výbor v čele s předsedou Jiřím Kejvalem. Zničehonic se tento spolek, který podniká v tělocvičné oblasti, rozhodl otevřít celospolečenskou diskusi o české státní hymně a okamžitě ji odstartoval hotovou salvou – návrhy úpravy hymny z notového papíru skladatele Miloše Boka. ◀

KALENDÁRIUM

DAN GLAS

►STR.10

V naší nové rubrice budeme zveřejňovat zajímavé akce, které se budou konat vždy přibližně v následujícím měsíci po vydání Zpravodaje AZ. Přednostně budeme zvát na akce v Praze a v Brně, ale i na jiných místech ČR. ◀

VŠESLOVANSKÉ SLAVNOSTI 2018

DAN GLAS

►STR.14

VÝHODY BYTOVÝCH DRUŽSTEV

►STR.17

Bytová družstva jsou podle mnohých přežitkem. Podle předsedy Svazu českých a moravských bytových družstev Jana Vysloužila by ale bydlení v družstevním bytě mohlo oslovit právě mladou generaci, pro kterou se standardní tržní bydlení stává nedostupné. ◀

VZESTUP EKONOMICKÉ DEMOKRACIE

ZBYNĚK FIALA

►STR.15

OBSAH

- 3 Úvodník
- 7 Doporučujeme
- 8 Participativní rozpočet
- 10 Kalendárium
- 12 Výhody družstev
- 14 kniha M.Smrže
- 15 Zaměstnanecké vlastnictví
- 16 Slovanská Praha
- 22 Národní obrození
- 30 Tiráž, kontakty

CO S NÁMI HRAJÍ, KDYŽ NÁM NOVĚ HRAJÍ?

Absurdní taškařici připravil občanům České republiky Český olympijský výbor v čele s předsedou Jiřím Kejvalem. Zničehonic se tento spolek, který podniká v tělocvičné oblasti, rozhodl otevřít celospolečenskou diskusi o české státní hymně a okamžitě ji odstartoval hotovou salvou – návrhy úpravy hymny z notového papíru skladatele Miloše Boka ve verzi instrumentální a pro sólové a sborové party. Prý je vlastenečtější a sebevědomější, než je stávající úprava písně Kde domov můj Josefa Kajetána Tyla a Josefa Skroupa od Otakara Jeremiáše, na niž navázal před deseti lety Jaroslav Krček. Také by prý měla přibýt druhá sloka, aby si sportovci na nejvyšším stupínku, když už se tam dostanou, tu chvíli dostatečně užili.

Neskutečné! Jako z nějaké praštěné pohádky. Ani Lelíček ve službách Sherlocka Holmese to neudělal tak blbě. Zatím to v reakcích veřejnosti vypadá, že Kejval a spol. skočili po hlavě do bazénu, který nebyl napuštěn. Jak se zdá, nebylo to v jejich případě patrně poprvé.

Nejde totiž ani tak o nápad, ale způsob, jak jej uchopili. Místo analýzy jako východiska ihned skočili k závěru. Ne, aby nejprve vznesli

otázku, zda stávající aranžmá a délka vyhovují, a pak konali podle odezvy; hned vypálili do světa svoji verzi. Možná si byli vědomi, že odezva na otázku by asi byla zamítavá, tak zkusili hned lid oslovit konkrétním řešením, že by ho třeba šmahem zlomili, kdyby bylo působivé. Evidentně se nepodařilo. A nejde jen o to, že – a nebyl jsem sám – se mi párkrát zdálo, jako by hudba zněla disonantně, falešně.

KDE DOMOV MŮJ
(Fr. Skroup - J.K.Tyl)
Andante con moto. J. s. s. Fr. Skroup.

1. Kde do-mov můj, kdo do-mov můj? Vo-da hu-di po lu-či-nách, bo-ry šu-mí po-ska-li-nách, v sa-dě skví-se ja-ra květ, zem-ský ráj to na po-hledi! A to je ta krá-sná ze-mě, ze-mě če-ská-do-mov můj, ze-mě če-ská-do-mov můj J.K.Tyl.

Autentické znění české hymny, otiskné ve Věstníku ministerstva školství a národní osvěty, roč. XV, 1933, výnos č. 39 (9. 5. 1933).

VÍC NEŽ ZNĚLKA PRO VÍTĚZE
Hymna není majetkem sportovců, ač se to díky frekvenci hraní může někomu zdát. Je to zvukový symbol všech občanů země. Lze se přít, zdali to má být odrhovačka, kterou si každé ráno budou muset „s radostí“ zpívat všechna dítka školou povinná, kterou budeme co chvíli vnějškově prezentovat své údajné vlastenecké citění, aniž bychom pro vlast museli něco hmatatelného skutečně vykonat a obětovat, a nebo zda má být hrána při významných

událostech proto, abychom se aspoň na okamžik odpoutali od každodennosti a zamysleli se nad danou událostí, stavem své vlasti, sebou samým a svým vztahem k vlasti, k jejím obyvatelům, přírodě, památkám, kultuře, jazyku a k všelikerému dění v ní a s ní. Především by se ale mělo zvažovat, co nám hymna, její melodie a text říká, co nám má hymna říkat jako symbol, jaký je její smysl. Hymna není jen oslavnou fanfárou vítězství pro sportovce či tým, je to státní symbol. Není to však ani jen ceremoniální paráda pro důstojné postávání státníků. Je to melodie pro chvíle slavnostní, radostné i pietní, i pro doby bojové a bolestné. Hymna je hudbou především pro doby nepohody, aby nedala zapomenout, aby povzbuzovala, povznášela, inspirovala. Tehdy je její úloha tisíckrát důležitější, nenahraditelnější, než znělka pro vítěze. Vlastenectví není vlastenčení, není v majestátné orchestraci, patetické melodie, sebevědomém aranžmá, v exhibici skladatelů,

dirigentů, hudebníků a zvukařů, není v slovech a tónech, je v čínech. Forma nemůže nahradit obsah. Pokud nebudeme mít jasno o smyslu a používání hymny, budou její hudební úpravy povrchní, mimoběžné. Protože jsou však státní symboly používány ve velmi rozdílných situacích a poněvadž je máme po generace natolik napozorované, naposlouchané, nebude zvládnutí případného závěru celospolečenské diskuse upravit dosavadní znění lehké a nerozporné. Nemluvě o tom, že většina by si nyní asi změnu nepřála, natož, aby se potom shodla na konkrétní verzi úpravy.

VLASTENECTVÍ OPĚT OŽIVÁ

Možná však nejde jen o pomatené počínání sportmenů hlavou padlých do vypuštěného bazénu. Třeba Jiří Kejval nepřišel s tím nápadem a jen ho komusi odkýval. Sáhnutí na symbol totiž není žádná drobnost, natož sáhnutí na státní symbol. To je hra s velkoskladem výbušných emocí. Na to musejí být příhodné podmínky, nakloněné společenské vědomí, bez toho to udělá jen na-

► František Škroup, autor hudby české hymny

prostý pitomec, nebo – někdo, kdo nemá čisté úmysly.

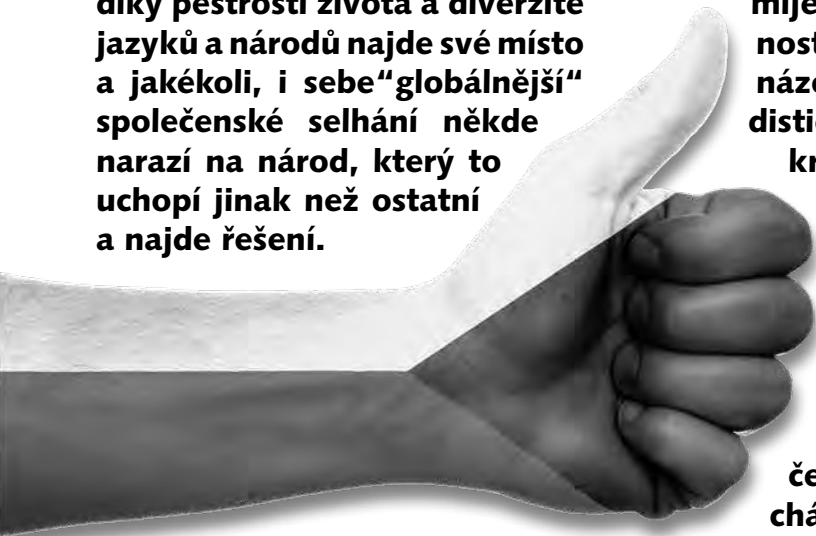
Symbole jsou významnou součástí identity, jsou projevem, výsledkem jejího charakteru, jeho završením, svorníkem. Po životem vyvolané změně charakteru národa následuje změna symbolu. Pokud ale někdo začíná kvedlat se symbolem, tak chce pohnout charakterem nějak naruby, rozložit ho, zmást, znejistit, ohnout, zlomit, přeorientovat. Ne politickou, ekonomickou, sociální, kulturní realitou, náročným proce-

sem slov a skutků, zkouškami inteligence a morálky, hloubkou racionality i ohněm emocí, pracovním vypětím od kopáčů po vědce, nýbrž manipulací v hlavách veřejnosti. V případě hrátek se státními a národními symboly je tudíž záhodno být na pozoru. Kdo na změnu tlačí? Jak symboly mění? Kam je směřuje? Proč?

Otázka národů, vlastenectví v Evropě opět ožívá. Místo přirozeného tempa multikulturality, jakou přináší šíření pizzy, kebabu, gyrosu, čínské a indické ku-

chyně, severských detektivek, italských bot a komedií, francouzských parfémů a vín, belgické čokolády, nizozemského nákupu nadmořských pozemků, německých firem, ruských lázní, ukrajinských zedníků, afrických studentů, americké mládeže coby učitelů angličtiny, jugoslávských fotbalistů, kosovské a jiné mafie atd., se některé politické kruhy daly na cestu umělé stimulace multikulturalismu, unijního občanství a ostrakizování národního vědomí, národních a státních zájmů, oklešťování moci států, cestou přemrštěné unifikace spousty norem, redefinice národa a různých sociologických pojmů, potlačování diversity atp. Další, ale možná i tytéž zákulisní kruhy, dirigují šíření chaosu v některých státech či regionech. Znejistění, zpochybnění, vymazání identity národa je přitom jedinečným nástrojem šíření manipulace, zmatku, oslabení a ovládnutí. Přitom každý národ a jazyk jsou obrovskou studnicí zkušeností, vědomostí. Každý dnes existující úspěšně odpověděl zvláštnostem doby a území, jež obývá. Každý představuje svébytný operační

system myšlení, popis struktur, vazeb a procesů přírody, člověka a společnosti, specifické uchopení reality a myšlení. Každý je konkrétním suboptimem a díky mnohonárodnosti je pak lidstvo jako celek s to nejeftektivnějšího pobytu na Zemi, poznávání života přírodního i společenského, vyrovnávání se s překážkami, odolávání různým atakům, neboť každý si díky pestrosti života a diverzitě jazyků a národů najde své místo a jakékoli, i sebe"globálnější" společenské selhání někde narazí na národ, který to uchopí jinak než ostatní a najde řešení.

ZPOCHYBŇOVÁNÍ DĚJINNÝCH POSTAV

Předlistopadový dějepis určitě nebyl bez chyb, ideologický filtr cinknul, pootočil či zamlžil řadu historických událostí a osobností, především však z novějších dějin. To, co se ale

rozběhlo v dějepisných kruzích po r. 1989, nenapravuje předlistopadové dezinterpretace, neobjektivizuje pohledy, nýbrž vrší nové dezinterpretace. Navíc jedno zásadní pozitivum levicový dějepis přinesl – zdůraznění ekonomické a sociální stránky dějinných událostí, ekonomických a sociálních motivací společenského pohybu. Ty noví, pravicoví dějepisci opomíjejí a věnují se přednostně ideové stránce, názorové a propagandistické omáčce zakrývající přízemní, kořistnické, vlastnické, mocenské a statusové motivace valné části historických politických osobností. V případě českých dějin dochází ke zpochybnění postavy a díla Jana Žižky, ale i Jana Husa. Stejně tak Františka Palackého či Edvarda Beneše. Jan Amos Komenský je zapomínán, podobně Jiří z Poděbrad, jméno Tomáše Garrigue Masaryka je sice vzpomínáno, nikoli ale už jeho práce a myšlenky. Jungmann, Dobrov-

► Josef Kajetán Tyl, autor textu české hymny

ský – kdo je zná? Přívětivější světlo nasvěcuje Marii Terezii, třebaže zrušila Českou dvorní kancelář, poslední zbytek státnosti českého království, či Emila Háchu, který zdatně administroval nastolení německé nacistické moci. Vytrhávány ze souvislostí jsou temné skutky našich předků a fakticky zveličovány. Nejde o to je nadále zamlčovat či nemorálně, nespravedlivě omlouvat, nýbrž je vysvětlit. Pochopit příčiny, motivace, vazby, důsledky, kontext, porovnat je s jinými, abychom se jich pro příště vy-

varovali, aby byly výstrahou, nikoli ahistorickou obžalobou, zmanipulovaným seabemrskáčstvím u cizích padouchů neviděným, nespravedlivým paušalizujícím ponížením.

ROZHÁDANÝ NÁROD

Má-li být národ či jiná komunita určitých svazků a idejí zbaven síly, oslaben v charakteru, musí být zbaven identity. Musí přijít o historické inspirace pro jeho aktuální morální a intelektuální skutky. Být připraven o morální a intelektuální vzory, vodítka. Odtržen od osobností

a událostí, symbolů reprezentujících dílo a vůli generací předků, od jejich odpovědí na dějinné výzvy, jejich vzorců chování, jejich péče o svoji komunitu, kulturu, krajinu, o vlast. Otevření potřebné objektivizující diskuse a doplňování barvitosti života historických osobností, aby nebyly černobílé dle bývalého ideologického mustru, se v takové strategii zanedlouho překlápá do bíločerného vidění mustru nového, jen zaslepeného jinak. Místo dosavadních příkladů, nově zpochybněných, očerněných a potlačených, jsou předkládány nové „osobnosti“, jiné „události“. Místo strážlivého, objektivního, komplexního pohledu přicházejí nové dezinterpretace, cenzury, zaslepenosti, jen na jiné oko. Staré symboly jsou znectěny, mizí a instalovány jsou nové.

Takové, které vyhovují novým mocným. Informačně, morálně, charakterově rozložení občané, tápající, rozklížené, rozhádané společenství se stávají kořistí, kolonií politických manipulátorů. A vše začalo tak nevinně – otevřením diskuse.

POMLČKOVÁ VÁLKA

Starší si mohou vzpomenout na česko-slovenskou „pomlčkovou válku“. Vznikla z podružnosti – snahy o změnu názvu ČSSR, ač 70 dní po „sametu“, stál stát před daleko závažnějšími otázkami o příštím politikém, ekonomickém a sociálním směřování, jež mělo být principiální odpovědí na předlistopadová negativa. Značně emotivní debata o této – v kontextu úkolů doby – prkotině nejenže vyústila v mluvnický paskvil, ale poznačila všechny následující odborné ekonomické, sociální, politické aj. diskuse národoveckým odérem, který skoro znemožňoval racionální, efektivní řešení čehokoli a nakonec vyústil do rozpadu spo-

► Jiří Kejval

lečného státu a mj. k destrukci tehdejší hymny. Tehdy v bitvě o symboly vyhrězly z příliš mnoha politiků, novinářů a běžných lidí nevídané výplody jen stěží pojmenovatelné jako inteligentní a morální. Jejich dopad na aktéry samotné, jakož na ostatní veřejnost, umocnila neschopnost vést efektivní dialog a civilizovaně řešit rozepře. Příkopy tehdy vyhloubené dodnes v mysli řady lidí přetrvaly a mj. špiní internetové diskuse.

MEDAILE ZA HYMNU NEBUDE

Občané by měli vést permanentní diskusi o svém státě, režimu, národu, historii, budoucnosti, o cílech, cestách a způsobech. Češi ji až ale 80 let takřka nevedou, jen se střídají etapy vícemé-

ně monologů tu jedné, tu druhé, tu třetí ideologie a propagandy. Generace přesycené jednotvárným nátlakem potom přeskakují či jsou přehazovány z jednoho ideologického příkopu do druhého – a silnice mezi zůstává pustá. Demonstrace na ulicích, hřištích a školách jsou důkazem, že důstojný a efektivní dialog není veden. Zdali to někdo neumí nebo nechce, je další otázka.

Kejval a spol., jak drtivě ukazuje reakce, olympijské medaile za svůj umělecký počín nedostanou; ty se udělovaly naposled před 2. světovou válkou. V pozornosti lidí by ovšem mohly zůstat dvě věci: jak se bránit pravděpodobným snahám o změnu či destrukci naší národní identity a jak se naučit vést celospolečenskou diskuse. V obojím by jim pomohlo, kdyby „si sáhli“ na politiku, na rozhodování a nesení zodpovědnosti za ně, alespoň ve své obci. Aby pochopili, že mají svůj domov, svoji vlast, že je nemusejí hledat, ale pečovat o ně. Aby se to stalo součástí jejich „já“, jejich „my“. Jestli to bude skrz interpelace, participativní rozpočet, referendum, akcí Z či jinak, to je jen na nás. ◀

Karel Růžička

**POMLČKOVÁ VÁLKA BYLA
UKÁZKOU NESCHOPNOSTI
VÉST EFEKTIVNÍ DIALOG.**

Sokolov

STUDENTI V SOKOLOVĚ ČELÍ VÝHRŮŽKÁM

<http://denikreferendum.cz/denk/27349-studenti-v-sokolove-cesi-vyhruzkam-kvuli-protizemanovse-demonstaci>

Výstražná studentská stávka z poloviny března má v zápodočeském Sokolově svou dohru. Člen sokolovské místní organizace ANO Radek Laurin studenty veřejně napadá. Podle studentů by měl být kvůli tomu odvolán z funkce předsedy městské kulturní komise.

CHUDOBA JE RODU ŽENSKÉHO

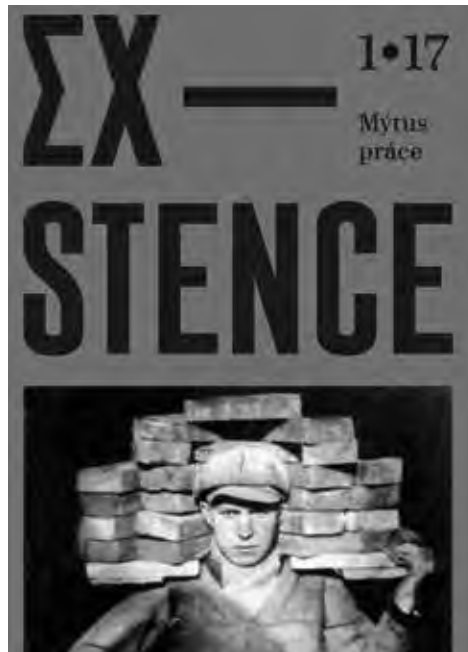
<https://blisty.cz/art/90319-rozhovor-britskych-listu-157-chudoba-je-rodu-zenskeho.html>

Česká společnost je drsně nespravedlivá vůči ženám. Tři nejzávažnější problémy jsou: Ženy často v ČR trpí chudobou, zejména matky samoživitelky. Nikdo neřeší domácí násilí, existují obrovské platové rozdíly mezi muži a ženami a ženy jsou diskriminovány, takže se nedostanou do politiky a do managementu podniků. O této děsivé situaci hovoří v tomto Rozhovoru Britských listů Bohumil Kartous s Janou Smiggles Kavkovou z České ženské lobby.

JAK SE ŽIJE S EXEKUCEMI

<https://a2larm.cz/2018/03/jak-se-zije-s-exekucemi/>

Exekuce neznamenají jen neustále minusový stav finančního portfolia. To, co si představíme pod pojmem „normální život“, fakticky znemožňují.

REALITNÍ KANCELÁŘE ANEB JAK ZAJÍČEK SEŽRAL VLKA

<https://solidarita.socsol.cz/2018/domaci/realitni-kancelare-aneb-jak-zajicek-sezral-vlka>

Objedná-li si někdo nějakou komerční službu, musí za ni také zaplatit. Existují však služby, a to zcela mimo státní sektor, za které neplatí klient, ale někdo, kdo z nich nemá vůbec žádný prospěch. Které to jsou? Jedná se o služby, které poskytují realitní kanceláře pronajímatelům.

ČASOPIS EXISTENCE: MÝTUS PRÁCE

<https://www.afed.cz/text/6604/existence-c-1-2017-mytus-prace>

V časopise Existence 1/2017, který vydala Anarchistická Federace, se autoři zaměřili na podoby práce v současném kapitalismu – mimo jiné na to, jak dnes vypadá práce zaměstnanců vysokých škol. Už i do akademického prostředí pronikl fenomén prekarizace.

NĚMECKO OTEVÍRÁ DEBATU O ZÁKLADNÍM PŘÍJMU

<http://casopisargument.cz/2018/03/30/nemecko-otevira-debatu-o-zakladnim-prijmu/>

Německo začalo v rámci sociální demokracie diskutovat možnost zavedení základního příjmu. Tato debata pak souvisí přímo s otázkou zrušení programu Hartz IV.

PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET – NĚCO KONČÍ, NĚCO ZAČÍNÁ

Již od roku 2012 provozuje občanská iniciativa a nyní i zapsaný spolek Alternativa Zdola webovou stránku participativnirozpočet.cz. Vyvrcholil tak již delší dobu uplatňovaný zájem o jednu z participativních (účastnických) metod zapojení občanů do rozhodování ve veřejné sféře. Pojem se postupně stal v naší zemi známým, a to i pod zkratkami paroz, ParRoz nebo krátce PR, která úspěšně konkuruje zkratce užívané pro public relation.

Na začátku byly informace na nadšení pro dobré zkušenosti především z Latinské Ameriky, hlavně z Argentiny a Brazílie, jejichž propagátorem stále zůstává Marek Hrubec. Následovaly praktické rady partnerské slovenské Utópie s využitím v Bratislavě a úsilím

doby získané zkušenosti v Bratislavě.

ZAPOJENÍ DO VĚCÍ VEŘEJNÝCH

Alternativa Zdola postupně připravila propagační materiály – leták „PaRoz letáček“, skládačku „Participativní rozpočet“ a brožuru „Příručka participativního rozpočtu“, využívané dodnes. V Mostě se konal v září 2012 seminář „Participace – větší šance pro občana“ a věc se probírala na dalších seminářích a přednáškách nejen v Praze. V roce 2015 byl rozeslán nabídkový dopis vybraným obcím. Nezisková organizace Agora Central Europe vydala návod „Metodika pro tvorbu participativních rozpo-

o rozšíření po Slovensku. Na Masarykově univerzitě v Brně byla v roce 2012 obhájena diplomová práce Ivany Rybanské s dlouhým názvem „Radikální střet teorie s praxí...“, která hodnotila především do té

► Diskuze občanů nad participativním rozpočtem v Banské Bystrici

čtů měst v ČR“ a konkurenčně uplatňuje profesionální servis v uvedené oblasti. Na našem webu je možné se seznámit se zkušenostmi nejen ze zahraničí – i po Evropě, ale hlavně od nás doma, kde už s různými,

převážně kladnými, ale také se zápornými nebo problémovými zkušenostmi a výsledky je možné aplikace počítat na desítky. Účast v nich je od školáků s „dětskými“, ale uskutečněnými projekty (Praha 20 – Horní

Počernice) až po úroveň – spíše však konzultativních, poradních využití – na úrovni kraje Vysočina a Jihomoravského kraje. Úsilí je zahrnuto do širších projektů účasti (participace) občanů na řízení věcí veřejných – u participativního rozpočtování jde při dobrém použití o viditelné výsledky k tomu, co občané navrhli a rozhodli.

STRÁNKY POD JEDNOU STŘECHOU

V Praze byla na podporu participativního rozpočtu více než 900 občanů podepsána v roce 2012 petice a předneseno několik interpelací na zasedání

počtu v městských částech. V městské části Praha 7, která uplatnila metodu participativního rozpočtu v Praze jako první, nakonec přešli ke zřízení komise participace. Jinde se propojili s Národní sítí Zdravých měst, v městské části Praha 10 provozují PR pod názvem Moje stopa. Metoda je s různým úspěchem uplatňována v dalších městských částech: Praha 3, Praha 10, Letňany, Zbraslav, Slivenec... Zkušenosti už také mají např. v městské části Ostrava jih, v Semilech, Brně, Děčíně a Litoměřicích, Mnichovicích a Dobřejovicích na Praze východ. Nakonec asi nevyužitý zájem byl ze Sadské.

Protože upravujeme a jak doufáme, zlepšujeme, webové stránky Alternativy Zdola, rozhodli jsme se převést i participativnirozpočet.cz pod tuto jednu střechu: alternativazdola.cz, a to včetně všech informací z původních webových stránek. Náš

zájem o rozšíření metody a zkušenosti měst, obcí, krajů i z ciziny pokračují. Zájemcům i dál poskytneme rádi materiály, návody, zkušenosti, konzultace nebo instruktáže. Přivítáme i Vaše zprávy k participaci, dotazy a návrhy – máme přece právo do věcí veřejných mluvit a podílet se na rozhodování o nich. ◀

► Označování priorit participativního rozpočtu

◀

Václav Exner

STRÁNKY PAROZU BYLY PŘEVEDENY – ALTERNATIVA ZDOLA.CZ

městského zastupitelstva. To vedlo zastupitelstvo hlavního města k opakovanému vyčlenění milionových částek na podporu participativního roz-

KALENDÁRIUM, ANEB AZ VÁS ZVE

V naší nové rubrice se budeme snažit zveřejňovat zajímavé akce, které se budou konat vždy přibližně v následujícím měsíci po vydání AZ Zpravodaje.

Přednostně budeme zvat na akce v Praze a v Brně, případně i na jiných místech ČR. Bude se jednat o akce pořádané nejen Alternativou zdola, ale i dalšími spřízněnými komunitami. AZ se těší na setkání s vámi na zajímavých akcích!

DUBEN 2018

► **12. 4. 2018 od 17:00** „Kontinuity, diskontinuity a deformace českého družstevnictví 1945–1953“, Riegerova dvorana, Malostranské náměstí 7/19, Praha 1. Na odborný seminář zve Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s Parlamentní knihovnou, Historickým ústavem AV ČR, nakladatelstvím Karolinum, a lektori semináře historici Jan Slavíček a Jiří Urban.

► **14. 4. 2018 od 10:00 do 16:00 hod.** „Cereálie“, Knihovna Jiřího Mahena, Kobližná 4, Brno. O římských slavnostech na počest bohyně Ceres i o současných globálních problémech budou hovořit Prof. Josef Šmajš, Ing. Květa Pohlhammer Lauterbachová, PhDr. Adam Votruba a další osobnosti. Více informací na www.spolekceres.cz

► **15. 4. 2018 od 9:00 do 14:00 hod.** Den otevřených dveří – Sportovní centrum DTJ Santoška, Xaveriova 2, Praha 5. Pro všechny milovníky venkovních sportů, kteří už dlouho a nedo-

čkově vyhlíží jaro, jsou připravena zdarma různá sportoviště jako např. tenis, kuželky pétangue, malá kopaná, stolní tenis a další. Více informací na www.dtjsantoska.cz

► **18. 4. 2018 od 11:00 do 17:00 hod.** Prodejní akce českých výrobců oděvů, textilu, hraček, kosmetiky a šperků. Svaz českých a moravských výrobních družstev (SČMVD) zve na tradiční prodejní akci do svých prostor, Václavské nám. 21, Praha 1 ve velké jednací místnosti ve 3. patře budovy (vchod z Jindřišské ulice).

► **19. 4. 2018 od 17:00 hod.** „Americká vojenská přítomnost v Evropě – 20. let výročí tragédie v Cavalese“, Dům odborových svazů, nám. Winstona Churchilla 1800/2, Praha 3. Spojenectví práce a solidarity (SPaS) zve na seminář, věnovaný nejen vzpomínce na smrt 20 lidí ve známém italském zimním letovisku na okraji Dolomitů. (Změna programu vyhrazena).

► **25. 4. 2018 od 17:00 hod.** seminář „Kam kráčíš české školství?“, Komunitní centrum Prádelna, Holečkova 38a, Praha 5. Pokračování lednového AZ Čaje o páté opět na aktuální téma českého školství za účasti zajímavých osobností Pedagogické komory ČR a dalších institucí.

Prádelna
komunitní centrum
při ZŠ a MŠ Grafická, Praha 5 - Smíchov

KVĚTEN 2018

► **16. 5. 2018 od 9:30 do 13:00** „Role družstevního podnikání v budoucím vývoji ČR“ Hlavní sál Valdštejského paláce, Valdštejské náměstí 3, Praha 1. Na odbornou konferenci zve Senát ČR ve spolupráci s Družstevní asociací ČR a Masarykovou demokratickou akademií a přednášející doc. Ilona Švihlíková, Ing. Jana Maussen, JUDr. Rostislav Dvořák a další. Přihlášky zasílejte na sekretariat@dacr.cz.

► **16. 5. 2018 od 17:00 hod.** Čaj o páté Alternativa zdola „K novému metropolitnímu plánu Prahy“, sídlo AZ, Staropramenná 27, Praha 5. Nad přínosy i úskalími návrhu Metropolitního plánu, verze 3.3, kterou předložil k projednávání Institut plánování a rozvoje Hl. m. Prahy se bude zamýšlet a s přítomnými diskutovat Mgr. Jiří Guth.

► **19. 5. 2018 od 13:00 hod.** Orientační závod dvojic, start a cíl v prostoru DTJ Santoška, Xaveriova 2, Praha 5. Sportovní centrum Santoška zve všechny příznivce netradičních sportovních disciplín na orientační závod, který vás zavede na zajímavá místa Prahy 5, která zatím možná neznáte. Přiveďte své přátele a známe a těšíme se na setkání na startu! ◀

Cerealie

Na počest bohyně Ceres, naší jmenovkyně, se v dubnu slavily v Římě slavnosti Cerealie. Pojdme je oslavit také, a přitom si něco povíme o starostech světa a řešení města.

O globálních problémech budou mluvit:

- prof. PhDr. Ing. Josef Šmajš, CSc. - konflikt s přírodou
- Ing. Květa Pohlhammer Lauterbachová - monetární politika
- PhDr. Adam Votruba, Ph.D. - paradox úroků

O lokálních řešeních budou mluvit:

- Ing. Milan Smrč - lokální energetika
- Mgr. Lukáš Perný - družstevnictví
- Bc. Pavel Matoušek - lokální měny

KDY: 14. dubna 2018 od 10 do 16 hodin
KDE: Knihovna Jiřího Mahena, Koblížná 4, Brno

Více informací na:
www.spolekceres.cz

Ceres

VÝHODY DRUŽSTEV OPROTI OSOBNÍMU VLASTNICTVÍ

První bytové družstvo vzniklo v Česku před více jak 130 lety. Dnes je podle mnohých přežitkem. Podle předsedy Svazu českých a moravských bytových družstev Jana Vysloužila by ale bydlení v družstevním bytě mohlo oslovit právě mladou generaci, pro kterou se standardní tržní bydlení stává nedostupné. Je zde i komunitní a ekologický rozměr tohoto typu bydlení, který by mohl "lákat" nejen mladé.

Byty družstevní, které se svým charakterem blíží bydlení vlastnickému, užívané domácnostmi členů družstev, představovaly k datu sčítání 9,4 % z obydlených bytů v ČR.

SEDM VÝHOD DRUŽSTEVNÍHO VLASTNICTVÍ

►1. **Bydlení ve vlastním:** Pro řadu domácností se s ohledem na současný nárůst cen a zprísnění podmínek pro získání

hypotečního úvěru stalo pořízení bytu do osobního vlastnictví nedostupné. Nákup družstevního podílu (a tím získání práva na uzavření nájemní smlouvy k družstevnímu bytu) přitom na realitním trhu vyjde o několik procent levněji. Jen pro srovnání, podle posledních odhadů ceny družstevních bytů v Česku vloni vzrostly na 25 328 korun za metr čtvereční, byty v osobním vlastnictví v ČR ve stejném období zdražily na 28 700 korun za metr čtvereční. V případě středně velkého bytu je tak rozdíl v ceně znatelný.

►2. **Jednodušší správa společného majetku:** Pokud nevládníte rodinný domek, nevyhnete se schůzím, na kterých se sousedy řešíte správu společného majetku. V bytovém družstvu se uplatňuje princip jeden člen – jeden hlas – bez ohledu na velikost bytu. K odsouhlasení změn, které nespádají do běžné správy, navíc postačuje souhlas nadpoloviční většiny přítomných členů, ni-

koli vyššího kvora spoluvlastnických podílů jako u společenství vlastníků. Nemá-li většina spolubydlících o správu domu zájem, nechodí na schůze, ani nevyužívají možnosti hlasovat korespondenčně, umožňuje družstvům právní úprava konání náhradní členské schůze, na níž lze rozhodnout i tehdy, pokud se nadpoloviční většina nesejde. Rozhodování společenství vlastníků je v takových případech zablokováno.

►3. **Jednodušší a levnější převod:** Většina lidí se za svůj život několikrát přestěhuje. A pokud nechce nemovitost pronajímat, prodá ji. Zatímco u bytu v osobním vlastnictví musíte změnu majitele vložit spolu s kupní smlouvou a cenou za převod do katastru nemovitostí, u družstevního bytu se pouze převede družstevní podíl. Nabyvatel tak získává nájemní právo k danému bytu. Není k tomu potřeba žádný znalecký posudek ani kupní smlouva. Vzhledem k tomu, že se nejedná o klasický

převod nemovitosti, nehradíte ani 4% daň z nabytí nemovité věci.

►4. **Větší vliv na výběr sousedů:** Bytová družstva skýtají i další výhody. Na celkovou spokojenost s bydlením má bezpochyby zásadní vliv kvalita sousedských vztahů. Legislativa družstvům umožňuje vyloučení neplatičů nebo výrazně problematických spolubydlících. Společenství vlastníků prakticky tuto možnost nemají, soudní řešení navíc bývá často velmi problematické a zdoluhavé a nevyhnutelné dluhy za dlužníka hradí všichni ostatní vlastníci v domě. Družstvo se také vyjadřuje k pronájmu družstevního bytu dalším osobám, ke kterému musí dát svůj souhlas.

►5. **Zajištění financování bytu prostřednictvím družstva:** Nechcete si brát hypoteční úvěr u banky a stát se tak jejím dlužníkem, nebo nemůžete doložit dostatečné příjmy? Některá družstva již nabízejí financování družstevního bydlení z úvěrů poskytnutých družstvu. Dlužníkem banky je tedy družstvo a vy úvěr splácíte spo-

lu s platbami za užívání bytu. Při převodu bytu nemusíte vypořádat hypoteční zástavní právo, s převodem podílu přechází povinnost splátky automaticky na nástupce.

►6. **Stavební úpravy pod kontrolou:** Jak dokládají zkušenosti řady bytových družstev a společenství vlastníků, při rekonstrukci bytu může nechtěně dojít i k zásahu do společných částí (zdí, nosných konstrukcí, systému dálkového vytápění apod.), které mohou mít vliv na statiku domu a další. Při stavebních úpravách družstevního bytu je potřebný souhlas. Při rekonstrukci soukromého bytu má sice vlastník za-

kázáno zasahovat do společných částí, zákon však nepamatuje na žádnou sankci a toto pravidlo bývá velmi často porušováno.

►7. **Snížování nákladů na bydlení:** Bytové družstvo může na rozdíl od společenství vlastníků podnikat, a tím přijít k dalším prostředkům, které je možné do domu investovat. Může například získávat výnosy z pronájmu nebytových prostor třetím osobám nebo poskytovat služby související se správou domů a bytů dalším osobám. Financováním správy, údržby a oprav domu i z těchto jiných zdrojů se tak snižují členům družstva náklady na bydlení.

Samozřejmě jsou zde i některé nevýhody. Zastánci osobního vlastnictví argumentují zejména jednodušším financováním nákupu nemovitosti. Zákon sice umožňuje zastavení družstevního podílu, banky však prozatím na takové bankovní produkty nejsou orientovány a bytová družstva možnost zastavení podílu z důvodu ochrany před neplatiči často ve stanovách vylučují. Výhodnější možnost financování nemovitosti u převodu do osobního vlastnictví na druhou stranu zvyšuje její kupní cenu.

Na závěr lze shrnout, že bydlení ve vlastním (kromě možnosti hypotečního úvěru) je výhodnější pro ty, kteří byt pořizují jako investici např. k dalšímu

pronájmu. Kdo hodlá v pořizovaném bytě sám bydlet, může v praxi spíše ocenit pružnější úpravu a širší možnosti bytových družstev. ◀

ENERGIE V PŘÍRODĚ A V NÁS

MILAN SMRŽ

Centrální myšlenkou knihy je nutnost fundamentální změny našeho života založená na kritice současné ekologicky i sociálně devastující ekonomiky a životního stylu bohaté části světa. Autor navrhuje hledat řešení, modely a systémová uspořádání v přírodě a v její moudrosti. Dokládá přírodní kreativitu a mapuje možné cesty alternativ. Kriticky hodnotí panující technooptimismus a doporučuje cestu zjednodušení života, přijetí jiných kritérií úspěchu a štěstí, filozofii nerůstu a důraz na rozvoj osobních i společenských vztahů. Identifikuje stavební kameny nového uspořádání společnosti, v níž by dominovalo decentralizované a nedomínající uspořádání.

NÁZVY NĚKTERÝCH KAPITOL:

Země je bohatá sluncem. Temná čísla dnešního energetického systému. Bílá srst ledního medvěda a černý stan na poušti. Patologie fosilního města. Srovnání přírody a lidské civili-

zace. Auto jako válka. Čerti na zdi. Jak lidské je se mýlit. Stabilita vs. nestabilita.

O AUTOROVÍ:

Milan Smrž je publicista, chemik, autor několika desítek patentů a odborných článků, účastník českých rozvojových projektů v Zambii a viceprezident evropské asociace EURO-SOLAR. Dodnes holduje životu v přírodě a ve své tepee osadě v Českém lese tráví s přáteli letní a vánoční čas.

UKÁZKA TEXTU:

Kapitola 10 – Sluneční město

Stále roste množství odpadu, kterým každý z nás při-

spívá do společné popelnice. Cílem by mělo být jednoduché odpadové hospodářství s minimem hromadného třídění a s energetickým zhodnocením odpadu. Při vzniku odpadu, v domácnostech a firmách by měl být oddělován organický odpad, z něhož lze vyrobit bioplyn a využít jej pro výrobu elektrické energie či jako pohon dopravních prostředků.

Odděleny by měly být rovněž všechny nespalitelné zbytky, především sklo – toho by ale mělo být stále méně, protože je třeba podporovat recyklaci skleněných obalů. Zde by bylo na místě daňové zvýhodnění výrobců, kteří budou používat typizované obaly, alespoň po přechodnou dobu, než se podaří vychovat zákazníka. Další součástí pochopitelně budou kovy a speciální plasty. Městský organický odpad je významným energetickým nosičem a jeho prosté kompostování přináší pouze malou část možného profitu. Ve skutečnosti právě naopak!

Kompostování, především ve velkých objemech není žádným ekologickým a vůbec už ne energetickým přínosem.

Existuje studie o alarmujícím množství metanu a oxidu dusného uvolňujícího se běžným kompostováním. Na jednu metrickou tunu hotového kompostu připadá 233,4 kg ekvivalentů CO₂ především ve formě unikajícího oxidu dusného a metanu.

Komplexní využití biologického odpadu v bioplynové stanici je mnohem lepší řešení. Proces se urychlí, sníží se nároky na plochu a poskytne navíc elektřinu a teplo. Vedlejším produktem je vykvašený substrát použitelný jako kompost a podle druhu fermentace i kapané hnojivo. Z jednoho kila biologického kuchyňského odpadu lze vyrobit bioplyn na ujetí 1 km osobním autem.

Města takového odpadu vyprodukuje ročně sta tisíce tun. Automobily mohou z tohoto množství najezdit stamilióny kilometrů. Obdobné projekty již úspěšně existují v západní Evropě a automobily, které na vycištěný bioplyn jezdí, mají ve srovnání s fosilními palivy nižší emise škodlivin a jejich provoz je klimaticky neutrální. ◀

ZAMĚSTNANECKÉ SPOLUVLASTNICTVÍ V EVROPĚ JE ZNOVU NA VZESTUPU

Zaměstnanecké podílové vlastnictví v Evropě prožilo rekordní rok, uvádí nová výroční zpráva EFES, Evropské federace pro zaměstnanecké spoluvlastnictví. Hodnota akcií držených zaměstnanci ve vlastní společnosti už dosáhla 400 miliard EUR.

Vzestup zaměstnaneckého spoluvlastnictví je zpět a jsme svědky zvratu v trendu, objemy zaměstnaneckého kapitálu i počty podílníků rostou, i když celková spoluúčasť zaměstnanců je nadále jen mírná. Podle výroční zprávy EFES zaměstnanci vlastní 3,2% procenta společností, ve kterých pracují. Smysl je však jasný – motivovat zaměstnance podílem na zisku a zvýšit jejich sociální jistoty, protože jako akcionáři mají právo na informace o hospodářském vývoji a případných podnikových záměrech. Mohou tak dříve a rozhodněji vystoupit na obranu svých pracovních míst.

Pro ilustraci si zkusme představit, zda by horníci z OKD souhlasili s bezohledným od-

čerpáním prostředků ze svých dolů, které vedlo až ke krachu, kdyby byli podílníky a

měli vliv na hospodaření a rozhodování o budoucnosti podniku. Pomoc, kterou nyní musí stát vynakládat na řešení bez-

východné situace těchto dolů, je zároveň pokutou za hloupé odmítání zaměstnanecké participace. Pamětníci si vzpomenou, jak byly v 90. letech zesměšňovány pokusy o zavedení amerického modelu zaměstnaneckých akcií ESOP. Jenže za politiky, blouznící o tržní eko-

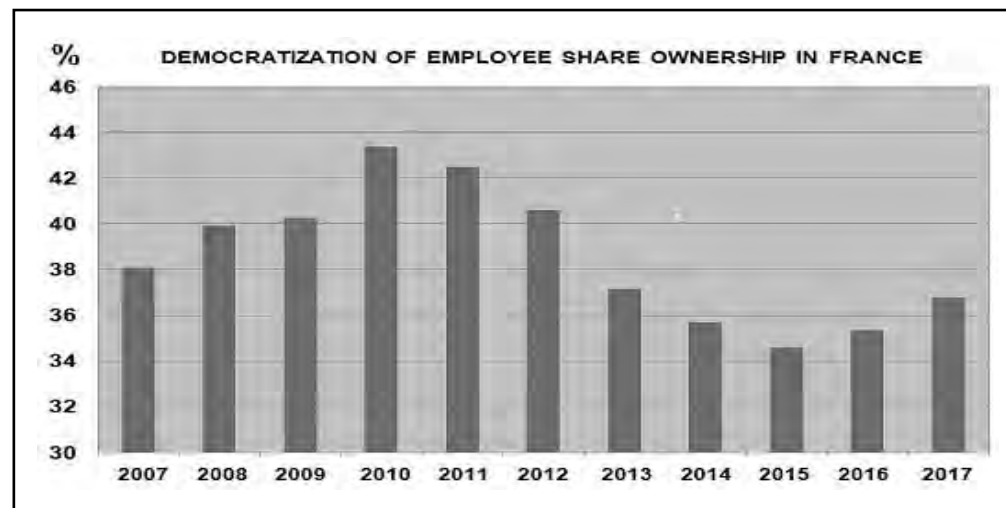
nomie bez přívlastků, teď platí tuto pokutu daňoví poplatníci, tedy i postižení horníci.

I když samotné spoluvlastnic-

ké podíly jsou malé, jedná se o velice rozšířený jev v okolní Evropě, neboť 86,6% všech velkých evropských společností má zaměstnanecké akciové plány. Jejich počet se od roku 2006 každoročně zvyšuje o solidních 3 až 4%. Roste také počet zaměstnaneckých akcionářů, jen ve zmíněných velkých evropských společnostech už jich je 7,5 milionu. A když k tomu přidáme další milion zaměstnaneckých akcionářů z malých a středních podniků, celkový počet dosahuje 8,5 milionu.

Uvedená čísla potvrzují, že demokratizace vlastnictví je konečně opět na vzestupu. Pokles se zastavil díky pozitivním politickým rozhodnutím v mnoha zemích a zaměstnanecké vlastnictví v Evropě zároveň začíná být rozšířeno mnohem rovnoměrněji. Nakonec se tedy prosazuje zkušenost z krize, že podniky s účastí zaměstnanců jsou mnohem odolnější vůči výkyvům.

NEGATIVNÍ A POZITIVNÍ FÁZE
Vývoj v letech 2009 až 2013 jako bezprostřední reakce po krizi však nebyl jednoznačný.

(Zdroj: EFES)

► Emmanuel Macron

Jen některé evropské země (včetně Spojeného království) se rozhodly pro silnější motivační politická opatření na podporu zaměstnaneckých akcí a dlouhodobých úspor jako investice do budoucnosti. Další země (včetně Francie) se místo toho rozhodly snížit veřejné výdaje a povzbudit ekonomiku podporou spotřeby domácností. Tomu byly obětovány i pobídky k dlouhodobým úsporám a zaměstnanecké spoluúčasti.

Politiky snížené veřejné podpory měly výrazný dopad na míru demokratizace vlastnictví akcií zaměstnanců v Evropě, ale po této negativní fázi od roku 2009 do roku 2013 jsou už politická rozhodnutí ve vět-

šině evropských zemí opět pozitivní. Míra demokratizace se v Evropě stabilizovala, jak na kontinentu, tak i ve Spojeném království. A vzestup lze konečně pozorovat i ve Francii.

Podle „zákona Macron“ (z doby, kdy byl ještě ministrem za prezidenta Hollanda) ve velkých francouzských společnostech drží akcie 37% všech zaměstnanců. Zmíněnému poslednímu vzestupu zaměstnaneckého vlastnictví pomohl jak zákon, tak navazující fiskální pobídky.

Zbyněk Fiala

Detaily nabízí výroční zpráva EFES:

<http://www.efesonline.org/Annual%20Economic%20Survey/Research.html>

VŠESLOVANSKÉ NÁRODOPISNÉ SLAVNOSTI „SLOVANSKÁ PRAHA 2018“

Ve dnech 7. až 9. června 2018 proběhnou v Praze Všeslovanské národopisné slavnosti „SLOVANSKÁ PRAHA 2018“. Vlastenci a stoupenci myšlenky slovanského přátelství, spolupráce a jednoty přijedou do Prahy, aby si připomněli významná slovanská výročí, a to:

► 220 let od narození Františka Palackého

► 170 let od I. Všeslovanského sjezdu, který se konal v Praze na Žofíně

► 110 let od III. Všeslovanského sjezdu v Praze

► 20 let od VII. Všeslovanského sjezdu v Praze, v hotelu Pyramida

K těmto červnovým výročím se připomíná ještě 25. červen, který byl vyhlášen v r. 1941 na protiválečném Slovanském kongresu v Pittsburghu (USA) Dnem přátelství a jednoty Slovanů.

Pořadatelem této mezinárodní akce je Mezinárodní nevládní organizace Všeslovanský výbor společně se Slovanským výborem České republiky. Hovořili jsme s předsedou Všeslovanského výboru **JUDr. Zdeňkem Opatřilem**.

R. Je vůbec nutné ještě dnes si tato výročí připomínat? Vždyť dnešní generace už ani neví, o co se jedná?

Právě proto je to důležité. Každý z nás by měl znát historii, brát si z ní ponaučení pro dnešek a neopakovat to špatné, čím náš národ v minulosti prošel. Rád bych připomenul, že v době

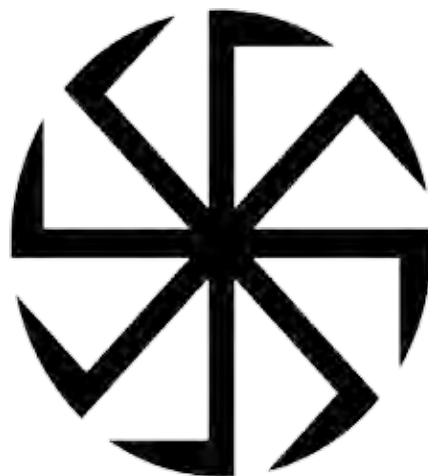
pobělohorské česká kultura téměř vyhynula, stejně jako český jazyk. Vše se uchovalo jen v pamětech prostého lidu a díky českému biskupu a významnému kulturnímu činiteli Janu Blahoslavovi, jezuitskému knězi a českému historikovi Bohuslavu Balbínovi, významnému českému učenci a knězi Josefu Dobrovskému, Antonínu Jaroslavu Puchmajerovi, Václavu Thámovi, hraběti Kašparu Mario ze Šternberka, Josefu Jungmannovi a dalším osobnostem, které se kolem nich soustředily. To byly počátky národního obrození v 18. století, které se plně rozvinulo o 100 let později za působení

Františka Palackého a celé řady významných osobností, vlastenců a skutečných představitelů české národní kultury, jako byli např. Ján Kollár, Pavel Jozef Šafařík, Ľudovít Štúr, František Ladislav Rieger a další. Vyvrcholením vlasteneckého snažení bylo svolání historicky prvního Slovanského sněmu (sjezdu) na pražský Žofín v roce 1848. Sjezd ukázal, že ve slovanské vzájemnosti si i malý národ, jako je český, může uhájit svoji identitu, národní tradice, obyčeje a kulturní hodnoty, pokud dokáže čerpat sílu ze společných slovanských kořenů a opírat se o silnější slovanské bratry.

Dnes se Slované opět ocitli v situaci, kdy se jim zase kdosi snaží vnutit svoje pavědecké a historické pravdě odporující představy o keltském původu Čechů, o tatarském původu Bulharů o neslovanském původu Rusů apod. Evropské společenství financovalo projekt „Jednotné keltské Evropy“, podle nějž měl být slovanský původ Západních a Jižních Slovanů označen za pouhý mýtus. Tento projekt postavený na fikcích se neujal. Stejně tak se v Západní Evropě neujal projekt tzv. multikulturalismu, ale u nás je bohužel stále propagován. Jeho cílem je potlačit národní tradice, zvyklosti, kulturu i jazyk. Multikulturalismus v praxi znamená, že cizí zvyklosti a instituce mají být preferovány kdykoli je to možné. Je politování hodné, že právě v Praze, nositelce národních a slovanských tradic vznikl za podpory evropských finančních zdrojů jakýsi mezislovanský jazyk, který má za cíl zlikvidovat národní jazyky a především jazyk ruský jako jazyk mezinárodní komunikace.

R. Slovanská Praha není organizována poprvé. Můžete zavzpomínat, co této akci předcházelo?

Poprvé jsme tyto slavnosti organizovali v r. 2008. K tomu jsme založili Českomoravskou národopisnou společnost. Smyslem Všeslovanských národopisných slavností bylo znovu ukázat lidem blízkost kultury slovanských národů a její společné kořeny. Probudit v nich lásku k vlasti a pocit hrdosti k příslušnosti k velké slovanské rodině. Tímto způsobem postupně zbavovat občany České republiky a jiných malých slovanských států „komplexu malého národa“, který se hrbí před vším, co je „odjinud“.

► Hotel Pyramida

Proti účelově konstruované ideologii a široké prezentaci bezduché americké pseudoumělecké tvorby plné násilí, vražd, válek a mafiánství, je třeba postavit reálné hodnoty slovanské kultury, která přinesla nezměrný vklad do společenské-

ho života nejen v Evropě, ale i na celém světě a tuto lidem demonstrovat. Evropa je společná pro všechny národy, které v ní žijí. Nelze dělit národy na „evropštější“ a méně „evropské“.

Slovanská Praha 2008, to byly Všeslovanské národopisné slavnosti nikoliv politická shromáždění. Stejně tomu tak bude i letos. Jedním z cílů Všeslovanských národopisných slavností je snaha vrátit českému národu, ale i jiným malým slovanským národům jejich hrdost na vlastní historii, na dovednosti a umědů a otců a pozvednout je k vyšším společenským hodnotám. Ve vystoupeních účastníků zazní pravda o slovanských zemích a národech. Slovanská Praha je vhodnou půdou k poznání dalších našich slovanských bratrů, jejich kultury zvyků, tradic a charakteru. To je důležité také pro zdokonalení sama sebe.

Slovanská Praha 2008 byla pozitivně hodnocena i mezinárodní slovanskou veřejností. Proto bylo rozhodnuto o založení nové slovanské tradice – pořádání festivalu a přehlídky slovanské kultury pod názvem „Slovanská Praha“, vždy jednou za 10 let.

R. Vzpomněl jste, že pořadatelem Slovanské Prahy 2008 byla Českomoravská národopisná společnost. Proč je tomu letos jinak?

Členové Českomoravské národopisné společnosti byli úspěchem Slovanské Prahy 2008 tak nadšeni, že se rozhodli organizovat další slovanské akce, a to takové, které nikdo nepořádal. Proto se ČMNS v r. 2009 přejmenovala na Českomoravský slovanský svaz, o.s. Pod tímto

jménem začal svaz vydávat Slovanský kalendář, založil řadu nových akcí, jako např. „Západoslovanský folklorní festival“, „Mezinárodní písničkářský festival“, „Slovanský máj pro děti“, staroslovanské „Svátky jablek, vína a medu“, „Všeslovanský bál“ za účasti šesti národnostních menšin. Navázal spolupráci s řadou folklorních souborů a se slovanskými národnostními menšinami, se kterými organizoval účast i na folklorních festivalech v zahraničí. Slovanská Praha 2008 byla počátkem rozkvětu slovanství 21. století v České republice.

Já jsem vzhledem ke svému věku z funkce předsedy Českomoravského slovanského svazu odešel a bohužel nové vedení nedokázalo udržet ono vysoké nasazení a svaz přeměnili ve starověrecký spolek. Svaz přestal být představitelem slovanského dění v ČR. Proto se role pořadatele ujal Všeslovanský výbor, jehož jsem dosud předsedou.

R. Kdo se těchto slavností zúčastní a jaké výstupy jednání sněmu očekáváte?

Na Slovanskou Prahu zveme všechny tři mezinárodní slovanské organizace, tj. Mezinárodní slovanskou radu, Všeslovanský svaz a samozřejmě Všeslovanský výbor, které uspořádají k těmto výročním slavnostním zasedání. Tyto organizace pozvou z okruhu svých členských organizací jejich představitele, resp. delegace.

Rád bych uvedl, že v mezinárodním slovanském hnutí došlo k účelné dělbě práce. Všeslovanský svaz koordinuje práci mezinárodních profesních slovanských organizací (např. Mezinárodní svaz slovanských žen, Mezinárodní svaz slovanských spisovatelů atd.), Všeslovanský výbor koordinuje činnost národních slovanských a vlasteneckých organizací a Mezinárodní slovanská rada je politickým orgánem mezinárodního slovanského hnutí. Všechny tři mezinárodní organizace jsou personálně propojené a to, že se sejdou na společném jednání je i pro veřejnost důkazem jednoty mezinárodního slovanského hnutí.

Do Prahy zveme i představitele některých krajských spolků z blízkého i vzdálenějšího zahraničí. Všeslovanský výbor by se měl stát jakousi základnou pro jejich spolupráci se slovanskými organizacemi v zemi jejich původu, ale i spolupráci navzájem. Mám na mysli spolupráci v oblasti kultury, udržování národních zvyků a tradic a vzájemné informovanosti. Všeslovanské ná-

rodopisné slavnosti by měly napomoci vytvořit nové podmínky pro vzájemné hostování umělců a souborů ve slovanských zemích.

Je velmi důležité, že se sněmu zúčastní představitelé nejstarších slovanských organizací, a to Matic: české, moravské, slezské, slovenské, srbské a chorvatské. Zúčastní se jí i představitelé některých církví, z nichž pro nás, Slovany je nejvýznamnější církev pravoslavná. Ale do Prahy přijedou i zástupci některých slovanských a slavistických institucí, tedy vědeckých pracovníků. Budou zde i představitelé ruského a ukrajinského kozáctva, což jsou významné vlastenecké spolky. Samozřejmě, že budou přítomni zástupci vlasteneckých a slovanských spolků a folklorních souborů z ČR.

Sněm, od jehož konání právě uplynulo 170 let, schválil Manifest k národům evropským, jehož hlavní myšlenkou bylo právo na sebeurčení národů, které bylo po První světové válce naplněno. Sněm dále vyslovil souhlas s projektem založení Svazu slovanských národů. Názory na jeho formu se však různily. Sněm, který v rámci Slovanské Prahy 2018 bude probíhat, by měl pokračovat v nedokončeném díle historického Slovanského sněmu, tj. přijmout Manifest slovanským národům «Za slovanskou jednotu, přátelství a mír s ostatními národy» a formulovat v něm principy založení Společenství slovanských národů, jehož posláním bude nastolení slovanské jednoty, přátelství a míru s ostatními národy.

R. Vy hovoříte o Společenství slovanských národů. Čemu má sloužit? V loňském roce se v mediích psalo o Společenství slovanských států. Jaký je v tom rozdíl?

Podívejte se na svět, jaký dnes je. Slované jsou mezi sebou rozeštváni. Srbové a Chorvati, národy se společným jazykem. Jejich nevraživost přivedla až ke genocidě. Ukrajinci a Rusové, fakticky jeden národ, který vyšel z Kyjevské Rusi, hovořil jedním jazykem – ruským. Rozdmýchaná nenávist dochází daleko za hranice zdravého rozumu. To přece není normální. Vztahy Polsko-Rusko iniciované protiruskou propagandou na straně Polska. Ale ani vztahy Polsko-Ukrajina nejsou ideální. Podívejte se na nenávist vůči Rusku, jakou rozpoutávají česká media ve snaze změnit veřejné mínění. Toto všechno nejenže škodí všem slovanským národům, zejména v tom, jak je vnímá okolní svět, ale škodí to i v mezinárodní politice. Je tím ohrožena stabilita a mír na evropském kontinentě. My neuvažujeme o tom, že Společenství slovanských národů bude nějaká nově vzniklá organizace. Bude se jednat o neformální společenství vyjadřující požadavek slovanské jednoty.

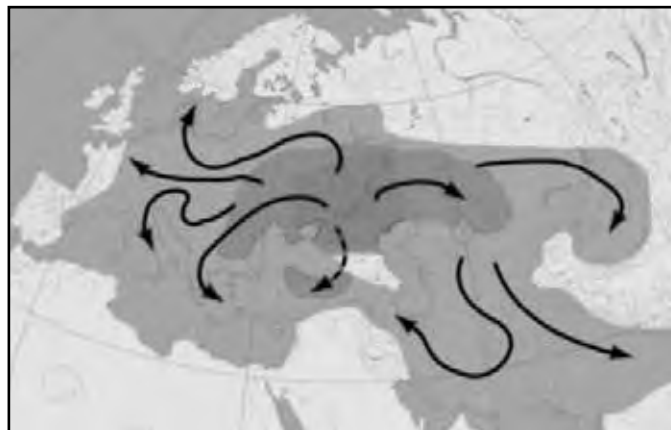
V loňském roce se v Rusku konal Jubilejní slovanský sjezd. Na něm malá skupinka ruských účastníků vystoupila s požadavkem založit na Slovanské Praze 2018 Společenství slovanských států. Prezentovali to v mediích jako svoje obdivné názory a populisticky je podbarvili smyšleným tvrzením, že byly podpořeny všemi účast-

níky sjezdu a dokonce Dumou a Ministerstvem zahraničí Ruska.

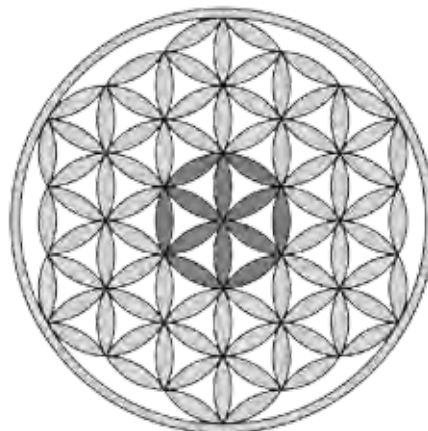
Myšlenka vytvořit Sdružení slovanských států není ve slovanské historii ničím novým a vyplývá z podstaty slovanských národů. Nahlédněme proto do historie.

Chorvatský historik Mauro Orbini vyslovil před 400 lety myšlenku sjednocení slovanského světa. V 17. století Chorvat Jurij Križanič vystoupil s požadavkem sjednocení všech Slovanů. Kniže Alexandr Ivanovič Barjatinskij, který v 19. stol. dokázal ukončit kavkazskou válku, nejdelší v ruských dějinách a zajmout imáma Šamila, předložil ruskému carovi plán na sjednocení slovanského světa, jehož centrum mělo být podle jeho názoru v Kyjevě... Dne 20. dubna 1848 chorvatský historik Ivan Kukulevič vyzval k založení Slovanského svazu, který by mohl hájit své národní zájmy. V červnu 1848 Slovanský sněm v Praze vyslovil souhlas s projektem založení Svazu slovanských národů. V červenci 1848 ideolog slovinského národního obrození Matia Majar Ziljski zveřejnil plán založení slovanského státu. Tato myšlenka byla ve své době velmi rozšířená. Velký slovenský osvícenec Ľudovít Štúr byl přesvědčen, že „Jediná správná cesta pre Slovanov je pripojenie sa k Rusku – prirodzenému centru.“

Česká delegace na Jubilejním Všeslovanském sjezdu zůstala věrná odkazu prezidenta Beneše, který nás nabádá, abychom ve svém slovanském rozpětí byli opravdovými realisty, ve svých plánech nepřeháněli... Ale na druhé straně nás vyzval „...abychom se především nikdy neodpoutávali od Východu, tj. od Sovětského svazu

► Expanze Slovanů

a od Polska, ale abychom na druhé straně nezapomínali – a musí to chápat také všichni druzí – že se nemůžeme pro svou geografickou pozici a pro půldruhého tisíce let svého kulturního vývoje odpoutat ani od Západu. Slovanství je pro nás nepostradatelnou základnou a každá československá politika musí od něho jako od základny, zejména po výsledcích druhé světové války vycházet.“

Ani jeden z členů české delegace neměl pocit, že nastal čas k vystoupení z Evropské unie a založit jiný mezinárodní celek. Naše výhrady k navrhovanému mezinárodnímu celku byly povahy politické, právní, ekonomické atd. Postupně se dozvídáme, že ani

u jiných delegací taková vůle nebyla. Uvědomujeme si, že nic, ani Evropská unie nejsou věčné. Ale nesnažme se předběhnout přirozený vývoj. O alternativě Evropské unii je třeba uvažovat. Apelujme proto na politiky, aby připravovali projekt Společenství slovanských států. Západní Evropa je v přímém ohrožení. Na Západě se velká města islamizují a bude obtížné to zastavit. Islámská civilizace bude ohrožovat střední Evropu nejen z jihu, ale paradoxně i ze Západu. Na alternativu je třeba se připravit. Ale nechtějme všechno udělat teď hned, zejména když tomu nejsou nakloněny ostatní slovanské národy, tedy neexistuje k tomu jejich svobodná vůle. Ponechejme tento projekt příštím generacím v naději, že slovanské národy jednou přece jen zmoudří. ◀

za redakci Zpravodaje AZ **Daniel Glas**

ČESKÉ NÁRODNÍ OBROZENÍ JEŠTĚ PO DVOU STECH LETECH ZAMYŠLENÍ ŠESTÉ: O (NEJEN) ČESKÉM KONZUMU

**„Jeden den za druhým jde a já den ze dne spím jinde
a tak den co den mívám jen jeden zlý sen,
jaký bude příští den, kde se probudím za týden,
co je do života jen ze dne na den.“
(píseň V + W „Ze dne na den“ z filmu Huj rup!, 1934)**

ZEMĚ A VODA

V mongolské stepi uprostřed léta pastevec Čandrálbal nakládá na vlečku malého traktoru modré umělohmotné sudy a menší hliníkové barely. Společně se svými syny jede pro vodu. V horkém srpnovém odpoledni trvá cesta od jurty k pramenům zhruba 20 minut. Ve zvlněné stepi je už zdálky signalizuje zelenější a bujnější vegetace v mělké terénní prohlubni. Prameny jsou zarostlé travou a Čandrálbal chvíli hledá místo, kde je hladina nejčistší. Potom vodu nabírá rendlíkem do kbelíku a postupně plní sudy a barely. Právě voda je důvodem, proč musel Čandrálbal se svou manželkou, šesti syny a tisícíhlavým stádem ovcí, koz, krav a koní před několika dny opustit své tradiční letní tábořiště. Měl na něm postavené ohrady pro dobytek i malý dřevěný domek sloužící jako kuchyň, ale jezera a prameny v okolí tábořiště vyschly a v důsledku nedostatku vody se zhoršila i kvalita přilehlých pastvin.

Úbytek zásob vody je podle Batjargala Zamby, klimatologa a poradce ministerstva životního prostředí, jedním z největších negativních projevů globálního oteplování v Mongolsku. „Za posledních 70 let stoupla průměrná teplota vzduchu o více než dva stupně,“ říká Zamba. „Vypařuje se více vody a zároveň nezaznamenáváme vzestup objemu srážek, ale spíše naopak jeho pokles.“ – „V posledních asi 20 letech je veliký horko a málo prší. Když neprší, tak neroste tráva a je ‘gan’ – sucho. V letech 1995–1996 to bylo ještě dobrý, ještě přšelo, ale od té doby je horko a sucho,“ vzpomíná Čandrálbal. To, že voda v Dornodu mizí, potvrzuje také klimatolog Zamba. Upřesňuje ale, že globální klimatická změna není jediným viníkem. Za další příčiny označuje zvyšování počtu hospodářských zvířat, zemědělskou produkci a také důlní činnost. V Dornodu se nachází řada dolů na zlato a dal-

► Vlajka Mongolska

ší kovy. Staví se stále další doly a ty vodu potřebují ke svému fungování, a navíc také snižují schopnost krajiny vláhu zadržovat. Ztenčování zásob vody je tedy zapříčiněno kombinací klimatických změn a lidské činnosti.

„Galt-núr, Šaryn-chonchor, Chojor-núr, Ganc-núr,“ Čandrálbal srká z misky čaj a vyjmenovává jezera, která v posledních letech v okolí vyschla. „Támhle za kopcem bylo další jezero. Bylo to velký jezero, bylo tam spousta ryb.“ „Tý vody tam bylo dost“, říká Čandrálbalova manželka Cerendorgor, ryby tam běžně přezimovaly. Jak ale klesala hladina vody, tak ryby nepřežily zimu. Voda klesla a ta, co tam zbyla, byla špinavá. Ryby vyskákaly a zůstaly na břehu. Druhý rok se to opakovalo a pak už tam nebyly ani ryby ani voda.“¹

Nemusíme ale jezdit až do Mongolska, abychom se setkali se současnou hrozbou úbytku vody. V Římě, městě měst, došlo v loňském červenci ke kritické situaci, kdy v obřích podzemních nádržích pod Římem téměř došla voda, a hrozilo, že bude na příděl.

Starosta Říma na základě toho vyhlásil mimořádnou situaci. Problémem však je, že vědci již dva roky před tímto kolapsem upozorňovali na kritický stav podzemních vod v okolí Říma, nikdo je však neposlouchal. V této souvislosti mě vždy znovu a znovu přeběhne mráz po zádech, když si vybavím ohnivé projevy pana Klause staršího v době, kdy byl nejprve předsedou vlády a později prezidentem. Ve svých prohlášeních

¹ Cesty za vodou 2 - Lidé a voda. B. Jensen, I. Studený, J. Slavičinský, ČRo Dvojka 2018

opakovaně přesvědčoval občany, že informace o globálním oteplování jsou fáma a že lidé na to nemají brát zřetel, že je vše v naprostém pořádku.

ku. Je to opravdu dojemné a silně to připomíná úsloví „zloděj křičí: chyťte zloděje“. Vládnoucí politická reprezentace totiž v 90. letech neopomněla při každé příležitosti zdůrazňovat, jak socialismus lidem „vymýval mozky“.

SLOVANSKÁ PRAHA 2018

Proč tento sáhodlouhý úvod, ptá se jistě čtenář? Odpovědí může být připomenutí dalšího osmičkového výročí: v letošním roce si připomínáme 170 od konání 1. Slovanského sjezdu v Praze (viz rozhovor s JUDr. Opatřilem v tomto čísle), který probíhal ve dnech 2. až 12. června 1848. Iniciátorem a předsedou sjezdu nebyl nikdo jiný než „otec národa“ František Palacký. Jedna z hlavních myšlenek sjezdu, kromě sjednocení všech Slovanů, byl austroslavismus, politický koncept a program, který měl řešit zejména pro-

blémy Slovanů v Rakouském císařství a později v Rakousku-Uhersku. Co bylo ale podstatné na všech těchto iniciativách, a to Palacký zdůrazňoval nejvíce, byla zásadní změna myšlení a tím i vnímání postavení Čechů, národa uprostřed neklidné Evropy. Palacký a s ním další obrozenci pochopili, že bez změny myšlení se český národ (a nejen ten český) nikam neposune. Osobně se domnívám, že to je jedno z hlavních poselství českého národního obrození nejen současné naší společnosti, ale i dalším oblastem světa. Dnes tedy můžeme říci, že pojem „obrození“ zdaleka neznamena jen obrodný proces v oblasti výtvarného umění, divadla, filmu, literatury. Jeho podstatou je komplexní změna v myšlení lidí, v jejich přístupu k životu, k prostředí, ve kterém žijeme a zejména pak k sobě navzájem. Jak mi někteří kolegové připomínají, národní obrození jako ucelené hnutí se ale netýká jen české kotliny; podobný proces by jistě uvítali i sousední Poláci a další slovanské národy. Ve dnech 7. – 9. června 2018 se v Praze konají Vše-slovanské národopisné slavnosti „SLOVANSKÁ PRAHA 2018“, tedy další Slovanský sjezd, který si připomíná jednak již zmíněné výročí 170 let od 1. Sjezdu a současně i 220 let od narození jeho předsedy F. Palackého. Nabízí se logická myšlenka, že jedním z ústředních témat vystoupení osobností, pozvaných na tento sjezd, bude právě otázka nového přístupu ke Slovanské myšlence a změny postavení Slovanů v Evropě.

Je to již téměř fráze, přesto ji nemohu nepřipomenout: největším soudobým nepřitelem člověka je člověk. Stále si totiž nechceme nebo nedokážeme uvědomit hlavní pravidlo současného

života (koneckonců to ale platí v každé době), že co si sami nevyjednáme a nevydobudeme, to prostě nebudeme mít. Dnešní populistické úsloví značné části české společnosti – to se mně netýká, ať to řeší někdo jiný – je vysoce nebezpečný precedent. Chování jedince totiž může strhnout další osoby a pak nastává tzv. lavinový efekt – viz další část dnešního zamyšlení. V tom tkví jedno z hlavních nebezpečí současné konzumní společnosti, které ale jednoznačně zapříčinil

► Z filmu Hej rup!

nový státní kapitalismus 21. století. Jsme svědky nového společenského tabu a zároveň jevu: lidé jsou extrémně unaveni, až vyčerpani. Vyčerpaní neustálým bojem o přežití, o to, aby je nevyhodili z práce, o zajištění každodenních základních životních potřeb, strachem o své blízké. Je to jakási „nová vlna“ existencialismu 50. a 60. let

20. století. Tento obrovský válec, který se k nám lidem blíží každý den víc a víc s hrozbou, že nás převálcuje, v nás ubíjí jakoukoliv snahu se tomuto zlu postavit. Jediné, co jsme ještě schopni, je před tímto válcem neustále utíkat. Podobně asi jako v již citovaném filmu Hej rup!, kde se parní válcovačka Voskovcovi vymkne z rukou a začne nekontrolovatelně jezdit po okolí. Nakonec nastává známá scéna, kdy převálcuje osobní vůz, do kterého se chystá nastoupit jeho řidič, aby zjistil, že vůz se nachází v jámě pod úrovní vozovky a tudíž ho nelze použít.

ČÁST DRUHÁ: CO PŘINESLA PRVNÍ REPUBLIKA

„Tedy vidím, že jste finančník. Představte si, že vy máte stoosumdesát milionů, že vy máte šestatřicet milionů – všecko krytý; čtrnáct milionů na hotovosti, ty nepočítejte, to nehraje vcelku roli. A vy kvůli mizernejm šestatřiceti milionům přijdete vo těch stoosumdesát, vo těch čtrnáct a vo ty půl miliardy v těch podnikách. Řekněte mi, co vy byste dělal, to mi laskavě řekněte...“

(scéna z noclehárny nezaměstnaných ve filmu Hej rup!, 1934)

„Dobřej večír ve spolek, žádná práce?“ ptá se Voskovec poté, kdy s Werichem přijdou do noclehárny „U Kateřiny“. Film Hej rup! nastavuje zrcadlo jednomu z prvorepublikových mýtů o životě v blahobytu. V posledních 20 letech se u nás často hovoří o jevu stále více se otevírajících nůžek mezi bohatými a chudými. V zájmu

objektivitě je třeba říci, že tento fenomén bohužel přinesla již první republika, když nedokázala reagovat na hospodářské změny druhé poloviny 20. let a zejména pak na událost „Černý pátek“. (černý pátek byl ale ve skutečnosti čtvrtkem, neboť 24. října 1929, kdy došlo ke krachu akcí na New Yorkské burze, byl čtvrtek; označení „Černý pátek“ získal tento ekonomický jev proto, že do Evropy dorazily důsledky krachu na NY burze až o den později, tedy v pátek 25. 10.) Ve filmu Hej rup! je tak záměrně vyostřen kontrast mezi ži-

► Hugo Haas ve filmu „Muži v offsidu“

votem v salónech, ve kterých se rád pohyboval i továrník Simonides (J. Werich) a v chudobincích, kde nakonec s nezaměstnaným dělníkem Filipem (J. Voskovec) po zásahu továrníka Worsta a jeho lidí skončil. V zájmu objektivních informací je ale také třeba říci, že první republika,

kromě mnoha jistě pozitivních jevů, přinesla do života Pražanů a občanů Československa mimo chudoby i jiná negativa. Byly to např. nové, do té doby neznámé pojmy, jako kokain a kokainista. Pražská vyšší společnost a smetánka si rychle „osvojily“ zpestřování dlouhých, nudných a stále se opakujících večírků touto novou zábavou. Jedna ze známých osobností té doby, která se s oblibou oddávala fenoménu kokainu, byl i Hugo Haas, známý bonviván a milovník v produkcích prvorepublikové kinematografie. Již méně je známo, že přímým zdravotním důsledkem Haasova „aktivního společenského života“ bylo astma, na jehož následky tento vynikající český herec předčasně umírá ve Vídni v roce 1968, uprostřed plného pracovního nasazení; je mu teprve 67 let. Je obrovským paradoxem, že Haas jako žid přežil nacistický holocaust, před kterým se mu podařilo, podobně jako V + W, nejprve utéct do Francie a posléze do USA, kde společně se svou ženou Marií „Bibi“ Haasovou žil až do konce 50. let. Před důsledky dlouhých večírků a užívání kokainu však již neutekl...

MASARYKOVO DESATERO

Opět si připomínáme prvního československého prezidenta a jeho desatero, obohacené komentářem Prof. PhDr. Stanislavy Kučerové, CSc., bývalé děkanky Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

„Cíl osmý: Zajímejte se o vývoj v Evropě a ve světě. Státy se spojují, integrují. Dbejte o to, aby se tak dalo na principech rovnosti. „Já pán, ty pán“. Podporujte svébytnost a vzájemnost, neopomíjejte slovanské národy, octly se his-

torickým vývojem většinou v méně příznivých podmínkách.“

Dnes: poselství nejvýš aktuální. Dovedeme je přijmout a uskutečňovat? Jsme ve vleku bezohlednosti europeizačních a globalizačních mocných.

LADA A JEHO SVĚT

Český národ má v mnoha ohledech štěstí. Jedním z takových šťastných faktorů je existence osobností, které se nesmazatelně zapsaly do našich i světových dějin. Takovou osobností je bezesporu malíř, ilustrátor a spisovatel Josef Lada, bez jehož knížek si nikdo z nás zřejmě své dětství nedokáže představit. Je příznačné, že právě jeho umění je skutečným protipólem konzumního světa. Na jeho obrazech jako by se zastavil čas; divák, který se zahloubá do Ladových ilustrací, najednou – a mnohdy nečekaně – vnímá ticho, klid a mír Ladových zimních ves-

► Josef Lada

niček, spících pod nánosy sněhu. Pod sněhem, který vlivem globálního oteplování dnes známe paradoxně hlavně z Ladových obrázků. Kromě výtvarné činnosti a mnoha desítek obrazů a ilu-

strací se Lada věnoval i spisovatelství. Z etnografického hlediska jsou velmi cenné jeho paměti „Vzpomínky z dětství“ (1937) a „Kronika mého života“ (1942). V posledně jmenovaném dílku si Lada, který prakticky celý život zůstal chlapcem, stýská nad rychle se měnící dobou, která je tolik vzdálená jeho kresbám: „...Mnohé, kteří tvořili takřka charakter vesnice, odvezl Charón ve svém člunu na druhý břeh a zbyla po nich jen legenda... Zmizely doškové střechy, zmizely i staré stromy, bez nichž mi ves teď připadá jako oškubaná. Zmizela prastará oslovení ‘strýčku’ a ‘teto’, místo nich se ozývalo honosné ‘pane’ a ‘paní’... Pozoruj-li sousedy své rodné obce i vesnic okolních, mám dojem, že charakter se změnil, jakoby zregulovaly. Zvláště u sedláků.

Je téměř jeden jako druhý. Stejně pracují, večer stejně pijí svá nejvýše tři piva a o muzikách se již nerozjaří. V hospodě se mluví většinou o hospodářské práci a zadovádí si tam někdy jenom starý pamětník... Mám pocit, že v době mého dětství byli lidé šťastnější. Byli chudí, mnoho toho neměli, ale žili nějak šťastnějším životem.“ Navzdory dílu nevyčísitelné hodnoty, které nám Lada zanechal, byl jeho osobní život poznamenán dvěma tragickými událostmi. V svých 6 měsících upadl na „knajp“ – ševcovský nůž a oslepl na pravé oko. Jeho naivní umění má tak v podstatě fyziologickou příčinu, kdy Lada viděl svět pouze jedním okem a tedy bez skutečné perspektivy, která je dána až průnikem pohledu, viděného oběma očima. Druhá tragédie Ladu potkala pouhé tři měsíce před koncem války, kdy při americkém bombardování Prahy umírá v 17 letech jeho druhá dcera Eva Ladová, talentovaná klavíristka ...

ČÁST TŘETÍ: MINULOST NE TAK VZDÁLENÁ, ZÍTŘKY PONĚKUD MLHAVÉ...

NAKUPUJĚŠ, NAKUPUJE, NAKUPUJEME

Obecně známé a mnohokrát mediálně zveřejněné statistiky říkají, že současná americká a evropská populace nakupuje zhruba o 30 % více zboží, než kolik ke svému životu skutečně potřebuje. Škodlivost takového jevu je evidentní: zbytečně vynaložené peníze, zbytečná spotřeba surovin, nutných pro výrobu těchto předmětů a tím i snižování jejich světových zásob atd. Co je ale možná ještě horší, je druhá odvrácená strana

tohoto problému. I po téměř 30 letech od převratu je totiž stále většina Čechů přesvědčena o tom, že jedním z hlavních problémů socialismu byly dlouhé fronty v obchodech a nedostatek zboží. Osobně to považuji za zásadní absenci analytického myšlení. Opak je totiž pravdou: z dlouhodobého civilizačního hlediska je nedostatek zboží vysoce prospěšným jevem a to hned z několika důvodů: 1. nedostatek zboží znamená nemožnost utratit peníze, tj. vede k jejich šetření. Současně to šetří i již zmíněné surovinové zdroje, 2. zcela zásadním faktorem je nutnost se o věci starat a udržovat je tak dlouho, dokud ještě mohou sloužit. Jedním z nejnebezpečnějších jevů současného světa je, že vyhazujeme věci po jednom roce stárí, přestože jejich technologická životnost je minimálně 5 let. 3. zvyšuje to manuální zručnost člověka, jeho fantazii a vynalézavost. Pokud je totiž člověk nucen věci opravovat, nutí ho to k tomu, aby hledal různá řešení těchto oprav a fungování věcí obecně. Jedním z důsledků, nad kterým dnes roníme slzy je, že mladí chlapi a muži nedokáží vzít do ruky šroubovák.

BANÁLNÍ DIAGNÓZA

Již téměř 5 let bydlím ve Vršovicích u Čechova náměstí, před tím jsem 35 let žil na Vinohradech, jsem tedy něco jako lokální patriot. V posledních měsících jsem si ovšem zřejmě v nejbližším okolí svého bytu vysloužil pověst pomateného blázna. Důvod je jednoduchý: když jdu po ulici a vidím na zemi větší odpad – plastovou láhev nebo kus papírové krabice, tak ho zvednu a hodím do nádoby na tříděný odpad, kterých je ve

Vršovicích poměrně dost. Ve svém životě jsem se vždy snažil řídit určitými zásadami, které v tomto konkrétním případě mají tři podoby: 1. Na veřejnosti se chovat tak, abych svým chováním ostatním nedával špatný příklad. Platí totiž pravidlo, které si možná často neuvědomujeme: chování na veřejnosti je velmi návodné; lidé mají instinktivní sklon napodobovat to, co vidí u jiných lidí; je to přirozená lidská reakce. (každý z nás si však může položit otázku: chtěli bychom se sami chovat tak, jak to vidíme u jiných lidí např. na ulici?) 2. Kdyby jen každý čtvrtý člověk ze země zvedl odpad, byly by ulice čisté, 3. Pokud se někdo sehne a zvedne ze země odpad 20×, 50× za sebou, možná si snáz uvědomí, že uklidit takový odpad není až tak snadné a možná jej na zem již příště nebude házet. Zejména si přejme (ale musíme proto i něco dělat), aby situace u nás nedosáhla stavu některých italských měst a jejich předměstí, kde všudypřítomné haldy odpadků již začínají být skutečným problémem.

SLUCHÁTKA & SPOL.

Situace 1: stará paní se chystá přejít frekventovanou vozovku a volá na mladíka před ní, aby počkal a pomohl jí přes ulici. Mladík však neslyší, má totiž na uších sluchátka.

Situace 2: mladá maminka tlačí po ulici kočárek. V kočárku nařiká dítě, protože ztratilo dudlík a nemůže ho najít. Maminka to ovšem nevnímá, protože je zcela zabrána do mačkání mobilního telefonu.

Situace 3: mladý tatínek vystupuje z tramvaje s kočárkem. Kočárek se o cosi zaklesne a muž

ho nemůže vyprostit. V pravé ruce, kterou se snaží madlem kočárek vysunout, drží tatínek i s madlem kočárku mobil.

Všechny tři situace mají jistě šťastné konce: stará paní nakonec vozovku přeci jen přejde, také dítě jistě přestane plakat a tatínek s kočárkem určitě nejel s tramvají až na konečnou. Nebezpečí spočívá v něčem jiném – dokáže někdo fundovaně stanovit hranici, která, pokud ji tyto jevy překročí, bude znamenat pro civilizaci fatální a možná nevratné důsledky? Dokáže někdo takové jevy a zejména jejich důsledky komplexně a fundovaně popsat, aby se na ně mohlo lidstvo připravit? Britští vědci sledovali chování lidí a jejich závislost na mobilních telefonech. Zjistili šokující závěr: 40% respondentů zkoumaného vzorku bylo již tak závislých na mobilním telefonu, že si ho bere s sebou večer do postele a místo komunikace se svým partnerem se zabývá svým telefonem až do okamžiku, kdy jde spát. A opět předchozí otázka: jak blízko jsme hranici, za kterou již tento jev nepůjde vrátit, aniž by to přineslo důsledky patologického charakteru a vlivu na civilizaci? Možná, že jako lidstvo se již nacházíme ve fázi, kdy je třeba zvážit obecnou nutnost používání informačních technologií. Plzeňský rodák Václav Smil, který v roce 1969 emigroval do Kanady, např. dle svých slov nevlastní mobil. Tento věhlasný vědec a spolupracovník Billa Gatese se v zámoří dlouhodobě zabývá interdisciplinárním výzkumem v oblastech energetiky, životního prostředí a technických inovací a jejich vlivu na člověka.

Jak tedy skutečně účinně bojovat proti konzumnímu životu? Zdá se, že jediným řešením je dle

mého názoru soustavná přímá osvětová činnost zejména mezi dětmi a mládeží. Typickým „materiálem“ pro takovou informaci jsou grafiti na zdech. Jsem již dlouho ze školství pryč a nemohu posoudit, nakolik se současní učitelé věnují problému pomalovaných zdí v době, kdy tento úkaz

zřejmě již přesáhl jakýsi zenit. Na tomto případě lze snadno demonstrovat metodický model takové informace. Zjednodušeně řečeno, nejprve někdo musí vyrobit barvu na omítku, což stojí jisté úsilí, poté tu barvu někdo musí koupit za peníze, které musel nejprve vydělat a nakonec někdo další tu pomalovanou zeď musí natřít novou barvou. Výstupem celého procesu by měla být především prevence, tedy naučit novou generaci, jak předcházet konzumním praktikám, což se rozpadá do tří základních rovin:

1. Vyvarovat se povrchnímu a tím snadnému postupu. Skutečné poznání je ukryto hluboko pod povrchem a dostat se k němu vyžaduje značné úsilí a čas. Rychlé a snadné řešení obvykle nefunguje.

2. Naučit se, že získat jakýkoliv platný závěr znamená respektovat principy analýzy a syntézy, tedy nejprve sebrat příslušné množství informací, ty následně zpracovat a poté ze zpracovaných částí sestavit novou informaci.

3. Při hledání řešení většiny problémů se jako první nabízí odstranění důsledku, to ale k cíli nikdy nevede. Je třeba eliminovat příčinu; tu je ale třeba nejprve najít a poté přijít na to, jak ji skutečně definitivně odstranit

Ale aby mi čtenáři neláli, že se zde zabývám pouze prázdnými úvahami a že bych měl také přijít s nějakým konkrétním námětem, tak jedním takovým zakončím své dnešní zamyšlení. V sobotu 24. 3. se několik českých měst připojilo ke světové akci „Hodina světelného ticha“, kdy některá města v 19:00 hod. vypnula své pouliční osvětlení, aby se na naší planetě konečně opravdu setmělo. Nemám tušení, v kolika městech světa nakonec tento jev nastal, nicméně bych navrhl alternativní podobný námět: na jednu hodinu vypnout na celém světě veškeré sítě mobilních telefonů. Byla by to zajímavá zkouška stavu současné civilizace. Možná, že dokonce – podle pravidla „bez spojení není velení“ – by utichly i válečné konflikty. A celý svět by se zahalil do ticha, klidu a míru, který tak dobře známe z obrázků Josefa Lady...◀

V příštím dubnovém vydání AZ Zpravodaje se budu zamýšlet nad tématem našich vztahů se Slovenskem. Na další setkání se těší autor seriálu Daniel Glas.

► Satelitní snímek „světelného znečištění“ Evropy

KONTAKTY

Web:	www.alternativazdola.cz
E-mail:	info@alternativazdola.cz
Facebook:	www.facebook.com/alternativa.zdola
YouTube:	kanál AlternativaZdola
Zpravodaj:	zpravodaj-az@seznam.cz

Zpravodaj AZ
(březen 2018)

Odpovědný
redaktor
Michal Černý

Grafický design a sazba
Michal Černý

Korektury
Suzana Exnerová

Do tohoto čísla
přispěli:

Zbyněk Fiala, Ilona Švihlíková,
Karel Růžička, Daniel Glas,
Václav Exner, Tomáš Vokoun

Zdroj fotografií
www.freeimages.com